

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 4 listopada 2020r. U. S. wystąpiła o nakazanie pozwanemu Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej w S. sprostowania wydanego powódce świadectwa służby poprzez zastąpienie w punktach 3 i 4 tego dokumentu (dotyczących zajmowanego stanowiska i przyczyny ustania stosunku służby) zapisów o przekształceniu stosunku służby w stosunek pracy zapisami o zwolnieniu ze służby ze wskazaniem w przypadku punktu 4 świadectwa, że zwolnienie to związane było z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej (w pozwie przytoczono treść zapisów dotychczasowych i żądanych). Powódka dochodziła też modyfikacji zapisów zawartych w punktach 1 i 2 świadectwa poprzez wskazanie jako daty początkowej pełnienia służby w (...) Celnej w S. daty (...)w miejsce dotychczasowej czyli(...)

Przedstawiając obszernie kwestie związane z reorganizacją administracji skarbowej oraz odwołując się do wprowadzonych regulacji i orzecznictwa powódka wywodziła, że przyjęcie przez funkcjonariusza celnego propozycji zatrudnienia pracowniczego skutkuje ustaniem stosunku służby, ustawodawca nie może zadekretować zmiany stosunku służbowego w pracowniczny, dochodzi więc do zwolnienia z jednego stosunku i nawiązania drugiego. Powódka nie uzasadniła natomiast żądania sprostowania punktów 1 i 2 świadectwa.

Pozwany Skarb Państwa - Izba Administracji Skarbowej w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości wskazując (z szerokim odwołaniem się do przepisów), że sporne zapisy z punktów 3 i 4 dokumentu odpowiadają rzeczywistości, bowiem ustawodawca określił taki sposób ustania stosunku służby jak mające miejsce w przypadku powódki jego przekształcenie w stosunek pracy. W odniesieniu do punktów 1 i 2 świadectwa pozwany powołał się na akt mianowania powódki do służby od (...)

Obie strony wystąpiły o koszty procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

U. S. była zatrudniona w (...) Celnym w S. nieprzerwanie od (...)

Z dniem (...). powódka poprzez akt mianowania uzyskała status funkcjonariusza służby celnej. Służbę pełniła najpierw w (...) Celnym w S., a potem od(...) w (...) Celnej w S..

Dowód: umowy o pracę w aktach osobowych powódki – nienumerowane 7, 16, 40 z kolei karty cz. B akt osobowych powódki, akt mianowania – nienumerowana 44 z kolei karta cz. B akt osobowych powódki, aneks do aktu mianowania – nienumerowana 61 z kolei karta cz. B akt osobowych powódki,

Od(...) powódka, zajmująca stanowisko specjalisty i posiadająca stopień służbowy rachmistrza celnego, stała się funkcjonariuszem (...)Skarbowej w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Niesporne, nadto pismo z dnia 29 marca 2017r. – k. 197 cz. B akt osobowych powódki.

W dniu 12 maja 2017 r. U. S. otrzymała na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej: od (...). na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku kontrolera celnego, w komórce organizacyjnej (...) w Izbie Administracji Skarbowej w S..

Powódka propozycję przyjęła składając w tym przedmiocie stosowne oświadczenie w dniu 23 maja 2017r.

Niesporne, nadto propozycja zatrudnienia k. 198 cz. B akt osobowych powódki, oświadczenie powódki k. 199 cz. B jej akt osobowych.

Niezależnie od powyższego U. S. domagała się złożenia jej propozycji służby.

Niesporne, nadto wnioski powódki – k. 200 i karta bez numeru druga z kolei po karcie 204 w cz. B akt osobowych

Pismem z dnia 29 czerwca 2017r. powódka wystąpiła o wydanie świadectwa służby.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w S. odmówił uwzględnienia wniosku.

Ponowny wniosek o wydanie świadectwa służby powódka złożyła w dniu 4 marca 2019r., jednak i tym razem spotkała się z odmową.

Niesporne, nadto wnioski powódki – k. 207, karta bez numeru pomiędzy 221 a 222 cz. B akt osobowych powódki, pisma Dyrektora (...) w S. – k. 208. 222 cz. B akt osobowych powódki.

W dniu 30 września 2020r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w S. wystawił powódce świadectwo służby. W punkcie 1 dokumentu wskazano okresy zatrudnienia i pełnienia służby, w tym okres służby w (...)Celnej w S. (...)

W punkcie 2 dokumentu wyszczególniono okresy zatrudnienia w administracji celnej, posiadania statusu funkcjonariusza (...) Celnej i funkcjonariusza (...) Skarbowej. W drugim przypadku był to okres (...)Wymieniono też zajmowane przez powódkę stanowiska.

W punkcie 3 świadectwa, o jakim mowa, odnotowano, że w dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy powódka zajmowała stanowisko specjalisty (...) Celnej i posiadała stopień służbowy rachmistrza celnego.

W punkcie 4 dokumentu znalazł się zapis, że stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia w stosunek pracy: art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. Z 2016r. poz. 1948 ze zm.)

Niesporne, nadto świadectwo służby – k. 5 i nast. cz. C akt osobowych powódki

Świadectwo to doręczono powódce w dniu 7 października 2020r.

Niesporne, nadto potwierdzenie odbioru – nienumerowana karta w cz. C akt osobowych powódki, po k. 5

Pismem złożonym w Izbie Administracji Skarbowej w S. w dniu 9 października 2020 r. U. S. wystąpiła o sprostowanie wskazanego świadectwa służby w zakresie punktów 1-4.

Powódka domagała się m.in. wskazania w miejsce dotychczasowych zapisów, że:

- pełniła służbę w (...) Celnej w S. od (...)do (...) (pkt 1 świadectwa)
- pełniła służbę od (...) do (...) jako funkcjonariusz (...) Celnej (pkt 2 świadectwa),
- w dniu zwolnienia ze służby zajmowała stanowisko specjalisty służby celnej i posiadała stopień służbowy rachmistrza celnego (pkt 3 świadectwa),
- stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej: art. 188 ustawy z dnia 16 listopada 2016r. /Dz.U. z 2016r. poz.1974 ze zm./ (pkt 4 świadectwa)

Niesporne, nadto wniosek – k. 7 i następna cz. C akt osobowych powódki.

W dniu 15 października 2020r. Dyrektor I. Administracji Skarbowej w S. wystawił powódce nowe świadectwo służby.

Nie doszło jednak do zmodyfikowania zapisów co do okresu pełnienia służby w(...) Celnej w S. ani okresu służby jako funkcjonariusz (...) Celnej. Także punkty 3 i 4 świadectwa pozostały w dotychczasowym kształcie.

W tym zakresie pismem z dnia 15 października 2020r. doręczonym powódce w dniu 21 października 2020r. dyrektor I. Administracji Skarbowej w S. odmówił sprostowania dokumentu.

Niesporne, nadto świadectwo służby – k. 9 i nast. cz. C akt osobowych powódki, pismo dyrektora (...) k. 8, potwierdzenie odbioru – nienumerowana karta cz. C akt osobowych powódki poprzedzająca świadectwo.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo podlegało oddaleniu.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, ustalony w oparciu o dokumenty w aktach osobowych (służbowych) powódki, które to dokumenty nie budziły zastrzeżeń co do autentyczności czy rzetelności, leżał w całości poza sporem.

Spornym między stronami pozostawało, czy w ustalonym stanie faktycznym zachodzą podstawy do zmiany kwestionowanych przez powódkę zapisów świadectwa służby.

Powszechnie od kilku lat spory o odprawy, wydanie świadectw służby, a wreszcie sprostowanie świadectw służby osób znajdujących się w tożsamej co powódka sytuacji (funkcjonariuszy, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia w Krajowej Administracji Skarbowej) są efektem zmiany przepisów prawa dokonanej z dniem 1 marca 2017r. Wskutek tej zmiany doszło do połączenia organów celnych i skarbowych w jedną strukturę organizacyjną - Krajową Administrację Skarbową (KAS). Połączenie to dokonane zostało na podstawie dwóch ustaw z dnia 16 listopada 2016r.: Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. 2016. 1948 z późn.zm), zwanej dalej ustawą wprowadzającą i ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2016. 1947 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o KAS. Wolą ustawodawcy izby skarbowe stały się izbami administracji skarbowej (art. 160 ust. 2 ustawy wprowadzającej), które uległy połączeniu z izbami celnymi i urzędami kontroli skarbowej mającymi siedziby w tym samym województwie (art. 160 ust. 4 ustawy wprowadzającej).

Pracownicy zatrudnieni w łączących się podmiotach i funkcjonariusze pełniący w nich służbę zachowali po 1 marca 2017r. ciągłość pracy i służby, przy czym funkcjonariusze celni stali się funkcjonariuszami służby (...)– Skarbowej pełniącymi służbę w jednostkach KAS (art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej). Mieli oni do 28 lutego 2017r. otrzymać pisemną informację o miejscu wykonywania obowiązków służbowych, jeśli to ulegało zmianie (art. 165 ust. 6 ustawy wprowadzającej). Ciągłość służby i zatrudnienia miała charakter okresowy. Pracownicy i funkcjonariusze mogli do 31 maja 2017r. otrzymać pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, uwzględniającą posiadane kwalifikacje, przebieg dotychczasowej pracy/służby i dotychczasowe miejsce zamieszkania (art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej). Złożenie takiej propozycji nie było jednak obligatoryjne, co wynikało z powołanego dalej art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy wprowadzającej. Zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy wprowadzającej pracownik lub funkcjonariusz, który otrzymał propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby miał 14 dni na złożenie oświadczenia o jej przyjęciu lub odmowie (za którą uważało się również niezłożenie oświadczenia).

Stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w tych jednostkach wygasły:

1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r. nie otrzymały pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r. (art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej).

Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktowane było jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 ustawy wprowadzającej)

Przyjęcie propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby skutkowało przekształceniem (tym pojęciem posłużył się prawodawca) z dniem określonym w propozycji istniejących stosunków odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej (art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej).

Powódka, co bezsporne, przyjęła złożoną zgodnie z wyżej wskazanymi regulacjami propozycję zatrudnienia, co oznacza, że jej stosunek służbowy uległ - stosując wyrażenie przyjęte przez ustawodawcę - przekształceniu w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej.

Przepisy ustawy wprowadzającej nie przewidywały świadczeń pieniężnych z tytułu zakończenia służby dla funkcjonariuszy, którzy stali się pracownikami Krajowej Administracji Skarbowej ani obowiązku wydania im świadectw służby. Żadna z tych kwestii nie była również uregulowana w ustawie o KAS. Czas przeszły nie jest tu przypadkowy. Z dniem 1 stycznia 2018r. dokonano bowiem zmiany ustawy o KAS ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017.1321). Zmiana ta polegała m.in. na dodaniu w art. 174 ustępu 10, stanowiącego, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

Liczący przed wskazaną zmianą 9 ustępów art. 174 ustawy o KAS nie dotyczył wprost osób znajdujących się w takiej sytuacji jak powódka. Jak bowiem wskazano, do zakończenia jej stosunku służbowego i jednoczesnego rozpoczęcia stosunku pracy doszło na tle regulacji ustawy wprowadzającej. Art. 174 ustawy o KAS dotyczy zaistniałego w innych okolicznościach niż wynikające z przepisów ustawy wprowadzającej przekształcenia stosunków służbowych w stosunki pracy. Przepis przewiduje możliwość przeniesienia funkcjonariusza na jego wniosek albo wskutek zaaprobowanej przez niego propozycji do pracy w urzędzie lub jednostce administracyjnej KAS i w efekcie przekształcenia dotychczasowego stosunku. Jest to inna sytuacja zarówno dlatego, że wynikająca z odrębnej regulacji, jak i z tego względu, że odmowa przyjęcia propozycji równa się dalszemu trwaniu stosunku służbowego (nie skutkuje jego wygaśnięciem).

Dodanie do art. 174 ustawy o KAS cytowanego wcześniej ustępu 10 skutkowało wydaniem świadectw służby tym funkcjonariuszom, w tym powódce, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia złożoną na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej. Miało to jednak miejsce dopiero po zmianie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej z dnia 16 lutego 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 413) określającego m.in. dane, które powinno zawierać takie świadectwo oraz wzór dokumentu. Do zmiany tej (dokonanej rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2020r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno – skarbowej Dz.U. z 2020r. poz. 1585) doszło z dniem 30 września 2020r. Zmiana polegała m.in. na uwzględnieniu (w kolejnych regulacjach) wśród okoliczności ustania służby przekształcenia

stosunku służbowego w stosunek pracy. Rozporządzenie z dnia 4 września 2020r. wprowadziło też zmieniony formularz świadectwa służby. W druku dokumentu w punkcie 3 wskazanie ostatniego stanowiska i stopnia służbowego funkcjonariusza poprzedza po zmianie zapis: „W dniu zwolnienia ze służby/wygaśnięcia stosunku służbowego/wydalenia ze Służby Celno – Skarbowej/przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy*.”

W punkcie 4 tego druku podstawę prawną ustania stosunku służbowego funkcjonariusza poprzedza zapis: „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby/wygaśnięcia stosunku służbowego/wydalenia ze Służby Celno – Skarbowej/przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy*.”

Zastosowany w obu punktach symbol „*” oznacza „Niepotrzebne skreślić”, co wprost wskazano w treści druku.

Świadectwo służby, którego sprostowania domaga się obecnie powódka, wydane zostało na takim właśnie zmienionym formularzu.

Było to zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2020r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno – skarbowej przewidującym, że do spraw wydania, sprostowania świadectwa służby lub wydania jego odpisu rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy zmienianego rozporządzenia w brzmieniu zmienionym.

Żądanie powódki sprostowania otrzymanego świadectwa nie mogło zostać uwzględnione.

Jak już wskazano, wydanie świadectwa służby funkcjonariuszowi, którego stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy przewiduje art. 174 ust. 10 ustawy o KAS. Generalnie jednak kwestia świadectw służby uregulowana jest w art. 188 ustawy o KAS. Art. 188 ust. 1 ustawy o KAS wymienia pozostałe sytuacje warunkujące wydanie funkcjonariuszowi niezwłocznie świadectwa służby (zwolnienie ze służby, wygaśnięcie stosunku służbowego na podstawie art. 182 pkt 2 ustawy, wydalenie ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej). Art. 188 ust. 2 ustawy przewiduje natomiast możliwość żądania przez funkcjonariusza sprostowania świadectwa służby. Ustawa o KAS nie określa jednak drogi postępowania funkcjonariusza pozostawiając ją aktowi wykonawczemu. Zgodnie bowiem z art. 188 ust. 4 ustawy o KAS minister właściwy do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby, tryb wydawania i dokonywania sprostowań świadectwa służby, informacje, które są zamieszczane w świadectwie służby na żądanie funkcjonariusza, oraz wzór formularza świadectwa służby, mając na względzie zapewnienie prawidłowości wydawanych świadectw. To właśnie na podstawie wskazanej delegacji ustawowej wydane zostało rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej z dnia 16 lutego 2018 r. zmienione później rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2020r.

Wskazane rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej określa w § 6 tryb sprostowania dokumentu przewidując, że funkcjonariusz może w terminie 7 dni od dnia otrzymania świadectwa służby wystąpić do kierownika jednostki organizacyjnej (czyli, co wynika z § 4 ust. 1 rozporządzenia, wystawiającego dokument) z żądaniem sprostowania (§ 6 ust. 1 rozporządzenia). W terminie 7 dni od daty złożenia przez funkcjonariusza takiego wniosku kierownik jednostki organizacyjnej wydaje nowy dokument albo przesyła w postaci papierowej informację z podaniem przyczyn odmowy (§ 6 ust. 2 rozporządzenia). Rozporządzenie nie przewiduje możliwości wystąpienia z żądaniem sprostowania do sądu. Brak takiej możliwości we wskazanym akcie prawnym, któremu pozostawiono określenie trybu sprostowania świadectwa służby, jak i w przepisach ustawowych wskazuje na niemożność skutecznego dochodzenia przed sądem sprostowania dokumentu.

Nie oznacza to niedopuszczalności drogi sądowej, jako że sprawy ze stosunku służbowego funkcjonariuszy z pewnymi wyjątkami (obejmującymi przeniesienia służbowe, określenie warunków pełnienia służby, zawieszenie w pełnieniu obowiązków) rozpatruje zgodnie z art. 277 ustawy o KAS sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. Z tego względu sąd w tej sprawie odmówił odrzucenia pozwu. Droga sądowa nie jest jednak równoznaczna z możliwością skutecznego dochodzenia dowolnie sformułowanego żądania. W postępowaniu cywilnym wyróżnić można powództwa o świadczenie, ustalenie prawa lub stosunku prawnego, ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego. Świadczenie o służby (podobnie jak świadczenie o pracę) jest oświadczeniem wiedzy, a nie oświadczeniem woli. Nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia, choć informacje w nim zawarte mogą rzutować na określone uprawnienia. Kwestionowanie zawartych w takim oświadczeniu informacji co do stosunku prawnego realizowane jest na drodze sądowej co do zasady z procesach o ustalenie (art. 189 k.p.c.), w których strona wykazać musi interes prawny. Podważanie ich w ramach innego powództwa wymaga konkretnej podstawy prawnej. Taką stanowi np. art. 97 § 2¹ k.p.c. przewidujący możliwość wystąpienia przez pracownika do sądu o sprostowanie świadectwa pracy, jeżeli pracodawca odmawia takiego sprostowania. Skoro brak regulacji przewidujących możliwość domagania się sprostowania (nakazania przez sąd sprostowania) świadectwa służby, uznać należy, iż były funkcjonariusz nie może skutecznie dochodzić takiego sprostowania, a jedynie wystąpić z żądaniem ustalenia prawa lub stosunku prawnego (wynikającego z zapisów dokumentu). Możliwość zgłoszenia takiego żądania oznacza, że brak regulacji przewidującej dochodzenie sprostowania na drodze sądowej nie narusza ustalonego w Konstytucji prawa do sądu.

Nie sposób uznać, by dochodzenie sprostowania świadectwa służby było możliwe na podstawie art. 97 § 2¹ k.p., bowiem żaden przepis ustawy o KAS nie odsyła do stosowania tej konkretnej regulacji lub generalnie przepisów kodeksu pracy w sprawach nieuregulowanych we wskazanej ustawie.

Przeciwko przyjęciu, że art. 188 ust. 2 ustawy o KAS stanowi samodzielną podstawę prawną sądowego dochodzenia sprostowania dokumentu, przemawia nie tylko pozostawienie trybu sprostowania rozporządzeniu, ale i nieokreślenie żadnego terminu zgłaszania żądania sprostowania przed sądem. Trudno przyjąć, by obowiązywał tu trzyletni termin określony w art. 252 ust. 1 ustawy o KAS, który dotyczy świadczeń pieniężnych, o czym świadczy zarówno brzmienie regulacji, jak i jej umiejscowienie w rozdziale zatytułowanym „Uposażenie i inne świadczenia pieniężne funkcjonariuszy”. Nie wydaje się też, by nie występowało żadne ograniczenie czasowe ze zgłoszeniem takiego żądania zważywszy chociażby na krótki termin przewidziany dla wystąpienia z powództwem o sprostowanie świadectwa pracy.

Nie musi dziwić zróżnicowanie przez prawodawcę sytuacji funkcjonariuszy i pracowników w zakresie dochodzenia korekty dokumentów potwierdzających przebieg ich ścieżki zawodowej. Wszak wystawiającymi świadectwa służby są kierownicy jednostek administracji publicznej na co dzień stosujący przepisy prawa. Ryzyko nieprawidłowości w wystawianiu dokumentów jest w ich przypadku dużo mniejsze, a dla jego wyeliminowania ustawodawca za wystarczające mógł uznać wskazanie takich nieprawidłowości przełożonemu przez funkcjonariusza (którego interes jest wszak później chroniony możliwością wystąpienia z powództwem o ustalenie).

Przyjęcie, wbrew prezentowanej argumentacji, że powódka może skutecznie dochodzić na drodze sądowej sprostowania świadectwa służby i tak nie prowadziłyby do uwzględnienia powództwa.

Zmiany legislacyjne polegające na wprowadzeniu do art. 174 ustawy o KAS ustępu 10 oraz modyfikacji uregulowań rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej po części warunkowało orzecznictwo sądowe dotyczące tego, jak rozumieć należy wskazywane w ustawie wprowadzającej przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Stosunki służbowe funkcjonariuszy, którzy nie dostali propozycji zatrudnienia albo jej nie przyjęli wygasły najpóźniej z dniem 31 sierpnia 2017r., co traktowane było jako zwolnienie ze służby. Choć sytuacja faktyczna tych funkcjonariuszy była inna niż tych, którzy propozycję zatrudnienia przyjęli (pierwsi nie wykonywali już obowiązków w Krajowej Administracji Skarbowej, a drudzy nadal je wykonywali), to losy stosunków służbowych były w przypadku obu grup tożsame. Stosunki te przestały istnieć - jedni i drudzy utracili status funkcjonariuszy. Obie grupy powinny być zatem traktowane tak samo w zakresie praw związanych z ustaniem tych stosunków. Istotnym jest, że przekształcenie

danego stosunku służbowego w stosunek pracy nie nastąpiło automatycznie z mocy prawa, a wymagało złożenia funkcjonariuszowi propozycji i akceptacji tejże przez jej adresata, a zatem konsensusu tworzącego nowy stosunek - cywilny w miejsce dotychczasowego administracyjnego ulegającego tym samym zakończeniu

Stanowisko, iż przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej odpowiada zwolnieniu ze służby znajduje poparcie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020r. wydanej w sprawie o sygn. II PZP 7/19, której treść jest dostępna na stronie internetowej Sądu Najwyższego. Tutejszy sąd (który jeszcze przed podjęciem tej uchwały prezentował, czemu dał wyraz w innej sprawie, stanowisko jak wyżej) w pełni podziela argumentację Sądu Najwyższego, w szczególności to, że w 2017r. funkcjonariusze nie mieli wpływu na byt stosunku służbowego nie mogąc zapobiec ustaniu tego stosunku (z wyjątkiem oczywiście sytuacji, gdy dostali propozycję pozostawania w służbie). Od ich decyzji, o ile dostali propozycję zatrudnienia, zależało jedynie nawiązanie stosunku pracy. Jednak niezależnie od tego, czy propozycję przyjęli czy nie, tracili status funkcjonariuszy. Sąd Najwyższy wskazał nadto, że pracodawca nie może zadekretować mocą ustawy zmiany stosunku służbowego w stosunek pracy, bo sprzeciwia się temu zasada swobody nawiązania stosunku pracy oparta na wolnej woli zatrudnianego (art. 11 k.p.), zaś administracja celno-skarbowa nie może dowolnie przekształcić stosunku służbowego funkcjonariusza, skoro zmiana stosunku służby jest materią ściśle określoną w pragmatyce służbowej. Sąd Najwyższy podkreślił konieczność odróżnienia stosunku pracy będącego stosunkiem prawa prywatnego (cywilnego) i administracyjnoprawnego stosunku służby funkcjonariusza służby celno-skarbowej wskazując, że kierowana do funkcjonariusza propozycja zatrudnienia pracowniczego jest działaniem w sferze prawa cywilnego (pracy). Uznanie, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, iż ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno-skarbowej nie oznacza, iż dochodzi do przekształcenia stosunku, a jedynie, że jeden stosunek ulega zakończeniu, a strony zawierają nowy (stosunek pracy). Trzeba tak przyjąć dlatego, że wskazana zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę przyjęcia propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę a wygaśnięcia stosunku służbowego (inaczej niż w art. 174 ustawy o KAS). Pomimo ciągłości wykonywania czynności w ramach Krajowej Administracji Skarbowej nie ma ciągłości stosunku, na podstawie których są one wykonywane. Następuje zmiana drugiej strony stosunku (Skarb Państwa nie jest pracodawcą) oraz zasadniczo zmienia się zakres podporządkowania, treść praw i obowiązków wykonującego czynności w relacji do poprzedniego podporządkowania w służbie oraz do praw i obowiązków funkcjonariusza. Nawiązanie stosunku pracy skutkuje jednocześnie ustaniem stosunku służby i winno być traktowane jako zwolnienie z niej, gdyż w istocie koniec bytu wskazanego stosunku nie jest zależny od woli funkcjonariusza. Jest jednostronną decyzją drugiej strony o tym, czy i jaki stosunek zostanie dotychczasowemu funkcjonariuszowi zaproponowany.

Za przyjęciem, iż wskazywane przez ustawodawcę przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktować należy jak zwolnienie ze służby przemawia także wspomniana już regulacja zawarta w art. 174 ust. 10 ustawy o KAS. Choć nie dotyczy ona sytuacji powódki, to jej wprowadzenie przemawia za przyjęciem, iż także w przypadku osób, których stosunki służbowe uległy przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej przekształcenie to winno być traktowane jak zwolnienie ze służby. Regulacja wszak dotyczy funkcjonariuszy tej samej co powódka formacji, a różnica obejmuje jedynie okoliczności, w jakich następuje przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy.

Powyższe stanowisko sądu nie mogłoby jednak prowadzić do zobowiązania pozwanego do sprostowania świadectwa służby wydanego powódce w zakresie punktów 3 i 4 tego świadectwa.

Do nakazania sprostowania świadectwa (przy założeniu dopuszczalności uwzględnienia tak sformułowanego żądania) mogłoby dojść jedynie wówczas gdyby dokument zawierał zapisy niezgodne z rzeczywistością. Tak w tej sprawie nie było. W omawianych 2 zapisach, których sprostowania domaga się powódka, wystawiający dokument zastosował wyrażenia zawarte w powszechnie obowiązujących przepisach prawa tj. ustawie wprowadzającej, ustawie o KAS i rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy służby celno-skarbowej. Zapisy o przekształceniu stosunku służbowego w stosunek pracy zawarte są nawet w urzędowym druku świadectwa. Posłużenie się przez wystawiającego świadectwo służby sformułowaniami zawartymi w obowiązujących przepisach

prawa, wyklucza możliwość modyfikacji tych sformułowań. Nie sposób bowiem przyjąć ich za nieodzwierciedlające rzeczywistości. Ustawodawca konsekwentnie posługuje się pojęciem przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy i to pojęcie zostało użyte w świadectwie pracy zgodnie z obowiązującym zresztą wzorem dokumentu. Sądowa interpretacja tego pojęcia (np. na potrzeby odprawy) nie ma żadnego znaczenia dla stwierdzenia prawidłowości zapisów dokumentu. Z tego względu niecelowym było zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego orzeczenia w przedmiocie prawa do odprawy. Przyjęcie po stronie powódki tego prawa nie rzutowałoby na rozstrzygnięcie sądu w tej sprawie, gdyż zapisy dokumentu nadal nie pozostawałyby błędne. Podobnie wyrok wydany w niniejszym postępowaniu nie rzutuje na prawo do odprawy, bowiem, co już podkreślono, powodem oddalenia powództwa (przy założeniu dopuszczalności skutecznego dochodzenia sprostowania) nie byłaby ocena jak traktować ustawowe wyrażenie o przekształceniu jednego stosunku w drugi.

Sprostowaniu nie podlegałyby także punkty 1 i 2 świadectwa. Analiza akt osobowych powódki nie pozostawia wątpliwości, że do mianowania do służby stałej doszło z dniem 15 czerwca 2000r.

Mając na uwadze powyższe sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Zasądzona na rzecz pozwanego kwota odpowiada stawce minimalnej wynagrodzenia zawodowego pełnomocnika określonej § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.Dz.U. 2018.265)

Sygn. akt IX P 668/20

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)